

Aningaasaqarnermut

Siunnersuisooqatigiit

Policy Brief 2020:1

Coronap ajornartorsior-

titsinerata sunniutai

Coronap ajornartorsioertitsinera aningaasaqarnikkut annertuumik kinguneqassaaq. Tunillaassuunnernik aarlerinaat annikillisinniarlugu mattussinikkut killilersuutit aningaasaqarnermik ingerlatsinermik kigaallatsitsipput. Killilersuinerni sunniutit inuussutissarsiutinut inoqatinik qanilliffiusunut, assartuinernut il.il. annertupput. Tassa sullissinermik inuussutissarsiortut (cafiit, neriniartarfiit, unnuisarfiit, nujalerisut, misigisassarsiorfiit ilarpassuulu ilanngullugit) assartuinermillu inuussutissarsiortut, Inuussutissarsiutilli allat amerlasuut aamma eqqorneqarput.

Peqqissutsimut toqqaannartumik kinguneqaatit mattussinernik suliniutit aallartitat atorlugit killilimmik atuutsinneqarsinnaapput. Tunillaassuunnerup siaruaanneratigut qajannassuseq annertuvoq, tamannalu peqqinnissaqarfimmu annertoorujussuarmik tatisissaaq. Tunillaassuunnerup siammatsaalineqarneratali innuttaasut ataatsimoortumik akiuussutissaqalernerannik taaneqartartup pilersinneqarsinnaannginnera nassataraa. Taamaamat tunillaassuutileqqinnerup pisinnaaneranut aarlerinartoqarpoq. Nunani allani pissutsit aqunneqalersinnagit Kalaallit Nunaannukarsinnaanermik killilersuinerit atorunnaarsikkiartornissaat ajornakusoorpoq. Tamanna aningaasaqarnikkut annertuumik sunniuteqarsinnaavoq.

Coronap ajornartorsioertitsinerata nassatarisaanik pissutsit immikkut ittut atuunnerisa nalaanni ikiorsiissutitut akuersissutigineqartut pisariaqarput. Inoqutigiinnut suliffeqarfinnullu aningaasaqarnikkut kinguneqaatit ingalassimatinniarneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamaaliornermi sakkortuumik kinguariarnissamut aarlerinaat annikillisinneqarlunilu tunisassiornermi naammassisinnaasat attatiinnarneqassapput, taamaalillunilu suliat sukkanerusumik nalinginnaasunngortinneqarsinnaanerannut periarfissanik patajaallisaasuullutik.

Kalaallit Nunaata aningaasaqarnerata immikkuullarissuunera pissutaalluni nunanut allanut amerlanernut sanilliulluni allaanerusumik eqqorneqarpoq. Aalisarnej avammut tunisaqarneraasooq, tassanilu nunarsuarmi aningaasaqarnikkut ajornartorsiornerup nassatarisaanik akit apparnerat aarlerinaatini annertunersaavoq. Inuussutissarsiutinut allanut sunniuteqaataasumik kinguneqaatit nunanit allanit annikinnerupput, pisortallu isertitaat ataatsimoortumik tapiissutit peqqutaallutik nunanit allanit aamma aningaasaqarnermik malussajannginnerupput. Coronalli ajornartorsiuatanerani takornariaqarnermik inuussutissarsiortut annertuumik eqqorneqarsinnaapput. Tamannalu aatsitassanik misissuinernik kinguartitsinernik taamaatitsiinnarnermillu ilallugu

inuussutissarsiutit assigiinngiaartuunissaannik periusissiamut annertuumik sunniuteqassaaq.

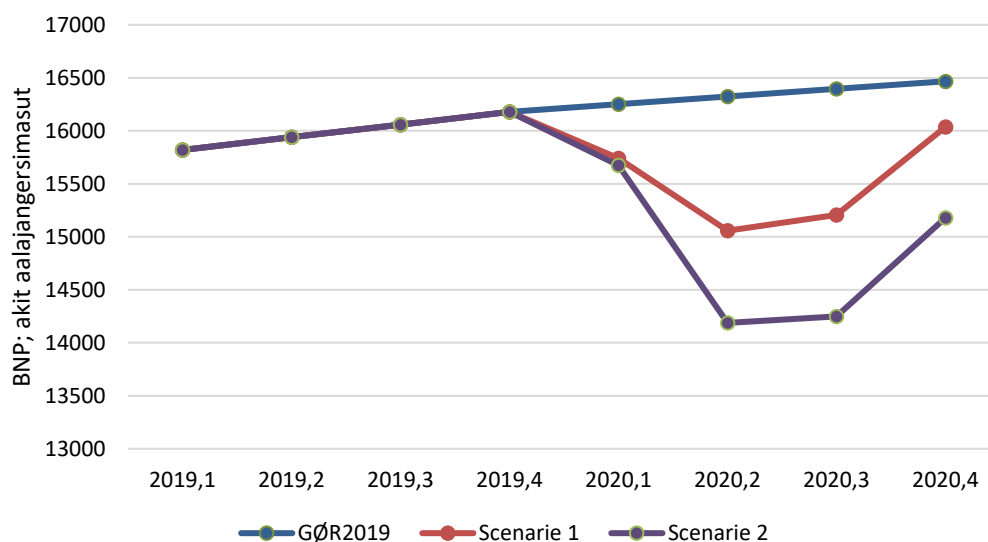
Maannakkuugallartoq nutaamik aningaasarsiornerup ineriartorumaarneranut eqqoriaammik siliaqassalluni nalorninartut amerlavallaarput. Tulliuttuni coronap ajornartorsiortitsinerata ataatsimut aningaasaqarnikkut ingerlatsinermut sunniutaanut periarfissatut ilusiliat marluk suliarineqarput. Periarfissatut ilusiliat iliuserineqartut sivissusaaqatigut tunillaassuunerullu annikillisarneranut iliuitsit annertussusaasigut ilimagisaqarnikkut assigiinngissuteqarput, takuuk policy briefimut ilanngussa.

Matusinerup toqqaannartumik sunniutai aallaavigalugit naatsorsuutit taamaallaat suliarineqarput, sunniutillu tulliit sunniutaat (isertitatigut sunniutit, ilimagisat, nunat allat, aalisakkat akii il.il.) ilanngunneqanngillat. 2020-mut sunniutit kisimik nalilersorneqarput, ukiunili aggersuni aamma sunniuteqateqassaaq.

Periarfissatut ilusiliami siullermi sivikitsumik matusineq aallaavigineqarpoq, tassanilu killilersuutinik iliuitsit poorskereernissaanut attanneqassapput. Taakku ukiup qiteqqunnissaata tungaanut atorunnarsikkiartorneqassapput, ukiullu naajartornerani pissutsit nalinginnaasunngoriartoqqissapput. Ineriartorneq taamaattoq nunani allani pivog, aamma Danmarkimi.

Periarfissatut ilusiliap aappaani matusineq sivissuneruvoq. Killilersuinerit 2020-p qiteqqunnerata tungaanut attanneqarput, kingornalu ukiup affaani kingullermi annikilliarortinneqarlutik. Pissutsinut nalinginnaasunut nappaatip siaruaanneranik killilersuinertaqanngitsunut 2021-mi utersaartoqarpoq.

Titartagaq: Suliat ineriartornerat – ajornartorsiorerup ingerlaneri marluk Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit aningaasaqarnerup ineriartornissaanut eqqoriaataannut sanilliunnerat

Nassuiaat: Periarfissatut ilusiliami 1-imi qaammatit pingasukkaat aappaanni sullissinermik inuussutissarsiortuni, ilaatigut unnuisarfinni, neriniartarfinni, assartuinerimi niuernermillu ingerlatsisut ilaanni, suliat 10 – 75 procent akornanni

appariarnerat, ukiullu naanerata tungaanut pissutsinut nalinginnaasunut utersaarnerat tunngavigineqarpoq. Periarfissatut ilusiliami 2-mi qaammatit pingasukkaat aappaanni kinguariarnerq, qaammatit pingasukkaat pingajuanni ingerlaannartinneqarpoq, aatsaallu 2020-mi qaammatit pingasukkaat naggataanni 2021-lu ilanngullugu suliat nalinginnaasunngornerat tunngavigineqarpoq.

Najoqqutaq: Nammineq naatsorsukkat

Periarfissatut ilusiliami 1-imi aningaasaqarnikkut ingerlatat qaammatit pingasukkaat aappaanni sivikitsumik 10 procent angullugu kinguariassapput, ukiullu affaani kingullermi nalinginnaasunngoriartussallutik. Sullissinermik inuussutissarsiortut (unnuisarfiit, takornariaqarnerq il.il.) annertuumik sunnerneqarput, akerlianilli pisortat ingerlatsivianni aalisarnermilu ingerlatat allannguuteqaratik. Ukioq tamaat ataatsimut isigalugu BNP -3,0 procentimik kinguariassaaq. Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit ukiarmi eqqoriaaneranni 2020-mi 3,8 procentimik siuariarnissaq missingiunneqarpoq. 2021-mi pissutsit pitsaanngitsumik sunniummik nalaataqartoqassaaq, ikiorsiissutilli aningaasaqarnermut sunniineq annikillismaartissavaat. Suliniutit aningaasanik uningasuutunik pitsannguisut pingaaruteqarput, suliniutillu aningaasartuutunik matussutissiisut inuussutissarsiutinut ingammik sullissinermik inuussutissarsiortunut eqqugaasunut pisariaqartuupput.

Periarfissatut ilusiliami 2-mi aningaasaqarnikkut ingerlatani kinguariarnerq annertusissaaq (2020-p qiteqqunnerani 13-14 procent) sivilunerussallunilu. Sullissinermik inuussutissarsiortut (unnuisarfiit, takornariaqarnermi ingerlatsisut, sullissinermik inuussutissarsiortut) sakkortuumik eqqugaapput, sanaartornermillu inuussutissarsiortut aamma eqqorneqarnissaat ilimagineqarpoq. Pisortat ingerlatsiviini aalisarnermilu ingerlatat taamaaginnassangatinneqarput. Periarfissatut ilusiliami uani ukioq tamaat ataatsimut isigalugu BNP 7,4 procentimik appariassangatinneqarpoq. Pissutsit 2021-mi nalinginnaasunngoqqissapput, taamaattoq pissutsit pitsaanngitsumik 2021-mi kinguneqassapput. Inuussutissarsiortut eqqugaasut aningaasartuutaannut matussutissiisunik suliniuteqarnissaq pingaaruteqarpoq, taamatullu piffissami ikaarsaarfiusumi takornariaqarnermut sammititanik inuussutissarsiutitigut tapersisinnaaneq aamma.

Suliat appariarnerat suliffeqartut ikilinerannik nassataqassaaq, ikiorsiissutilli pissutigalugit tamanna tamakkiisumi sunniissanngilaq. Maannakkuugallartoq suliffissaqartitsinikkut sunniutissat naatsorsorneqarsinnaanngikkallarput. Pisortat ingerlataasa appariarnerisa ikiorsiissutinullu aningaasartuutit annertusiartornerisa il.il. malitsigisaanik annertuumik sunnerneqassapput. Taamattaarlu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiini annertuumik aarlerinaateqassaaq. Nunatta Karsiata suliniutit nanginneqarnissaannut aningaasarsiornermullu ikorfartuinissaanut naammattunik aningaasanik uningasuuteqarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq. Pissutsit massakkutut inissisimanerat missingersuutinut inatsit eqqarsaatigalugu nalinginnaanngilluinnartuuvoq, tamannalu taarsigassarsinikkut aningaasalersuinissamut pissutissaqalersitsivoq. Peqatigisaanilli coronap ajornartorsiortitsinerata qaangiunnerani siunissami ungasinnerusumi aningaasalersugassanik ajornartorsiutit aaqqinneqarnissaannik pisariaqartitsinerup annertusinera aamma erseqqippoq.

** ** *

Policy briefs Aningaasaqarnermullu Siunnersuisooqatigiit atortussiaat allat nittartakkakut quppernermi uani nassaarineqarsinnaapput:

<http://naalackersuisut.gl/da/Naalackersuisut/Departementer/Finans-Skatter/Oekonomisk-raad>